

רע"פ 4692/15 - מאיר אליהו נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 4692/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: מאיר אליהו

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 22.6.2015, בע"פ 37028-05-14, שניתן על-ידי כב' השופטים: ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא - סג"נ; ו-מ' סוקולוב

בשם המבקש: עו"ד יצחק נתן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטים: ד' ברלינר - נשיאה; ג' קרא - סג"נ; ו-מ' סוקולוב), בע"פ 37028-05-14, מיום 4.5.2015, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת ל' מרגולין-יחידי), בת"פ 26215-09-13, מיום 19.3.2014.

2. בד בבד עם הבקשה לרשות ערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי על דרך של עבודות שירות, אשר הושת על המבקש, עד להחלטה בבקשה לרשות ערעור. בהחלטתי מיום 6.7.2015, נעתרתי לבקשה והוריתי על עיכוב ביצוע העונש.

רקע והליכים קודמים

3. ביום 11.9.2010, הוגש נגד המבקש כתב אישום, ממנו עולה כי במועד שאינו ידוע במדוייק למאשימה, עובר ליום 2.4.2012, הגיע המבקש לסניף משרד הרישוי שבעיר חולון, במטרה לקבל רישיון נהיגה, ובקשתו נדחתה. עקב דחיית בקשתו, כך נטען, זייף המבקש בעצמו או באמצעות אחר מסמך הנחזה להיות רישיון נהיגה זמני, הנושא את פרטיו האישיים של המבקש, ותוקפו עד ליום 2.10.2012 (להלן: הרישיון המזוייף). ביום 9.12.2012, חזר המבקש לסניף משרד הרישוי וביקש לקבל רישיון נהיגה, כאשר הוא תומך את בקשתו זו בהצגת הרישיון המזוייף. לטענת המאשימה, במעשיו המתוארים לעיל ביצע המבקש את העבירות שלהלן: זיוף בכוונה לקבל דבר, לפי סעיף 418 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ניסיון לקבל דבר במרמה, לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין (להלן: עבירת הניסיון למרמה); ושימוש במסמך מזוייף, לפי סעיף 420 לחוק העונשין (להלן: עבירת השימוש במסמך מזוייף). יצוין, כי בפתח הדיון בבית משפט השלום, ציינה המשיבה כי עבירת הזיוף המיוחסת למבקש הינה זיוף סתם, לפי סעיף 418 רישא לחוק העונשין (להלן: עבירת הזיוף).

4. ביום 19.3.2014, לאחר ניהול משפט הוכחות, הרשיע בית משפט השלום את המבקש בכלל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. בשים לב לרמת הזיוף המקצועית של הרישיון המזוייף, ולאור העובדה שהמבקש נעדר כישורים לכך, הסיק בית משפט השלום כי המבקש נעזר באדם אחר לשם מלאכת הזיוף. עם זאת, קבע בית משפט השלום כי המבקש ביצע את עבירת הזיוף בצוותא חדא עם אותו אדם אחר, שכן "תרומתו של [המבקש] לביצוע העבירה ולהגשמתה ברורה ומובהקת, ובלעדיו לא היה ניתן כלל לזייף את הרישיון הזמני". בהמשך, ועל רקע עדותו של פקיד משרד הרישוי, בפניו הציג המבקש את הרישיון המזוייף לצורך קבלת רישיון הנהיגה, קבע בית משפט השלום כי הוכח מעבר לספק סביר, כי התנהגותו של המבקש ממלאת אחר יסודות עבירת השימוש במסמך מזוייף. אשר לעבירת הניסיון למרמה, ציין בית משפט השלום כי המבקש "הציג בפני פקיד הרישוי מצג כוזב, ואף תמך אותו במסמך המזוייף והכוזב אותו הציג, והכל במטרה לקבל את מבוקשו". בית משפט השלום הדגיש, בהקשר זה, כי "אין בכך שמדובר בניסיון לא צליח, ובכך שפקיד הרישוי לא נענה [למבקש], כדי למעט מביצוע עבירת הניסיון". לבסוף, דחה בית משפט השלום את טענת המבקש בנוגע למחדלים שנפלו בחקירתו, בקובעו כי לא דבק כל פגם בפעולת גורמי החקירה בעניינו של המבקש.

5. בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם למעשיו של המבקש, ציין בית משפט השלום כי כלל המעשים בהם הורשע המבקש, "נעשו להגשמת מטרה אחת", ומשכך יש לראות בהם משום אירוע אחד. בשים לב לחומרת המעשים כעולה מהתנהלותו של המבקש, ולמגמת הפסיקה להחמיר בענישה בעבירות כגון דא, קבע בית משפט השלום כי מתחם העונש ינוע בין תקופת מאסר קצרה, שיכול ותרוצה על דרך של עבודות שירות לבין 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל. לצורך קביעת עונשו של המבקש בתוך המתחם, זקף בית משפט השלום לחובתו של המבקש את עברו הפלילי בתחום התכנון והבנייה, הכולל עבירה של אי קיום צו שיפוטי, דבר המלמד על כי המבקש "לא היסס להפר הוראת בית משפט", וזאת בנוסף לעברו התעבורתי ה"עשיר" של המבקש. לקולת עונשו של המבקש, נתן בית משפט השלום את

דעתו, בין היתר, ל"דמותו והתנהגותו החיובית" של המבקש, ולעובדת היותו נכה, אשר נפצע במלחמת יום הכיפורים. על רקע זה, דן בית משפט השלום את המבקש ל-3 חודשי מאסר שירוצו על דרך של עבודות שירות. עוד השית בית משפט השלום על המבקש 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור המבקש את העבירות שבהן הורשע; קנס כספי, בסך 1,000 ₪ או 3 ימי מאסר תמורתו; התחייבות כספית, בסך 10,000 ₪, להימנע במשך שנתיים מביצוע העבירות בהן הורשע; כמו-כן, ניתן "צו כללי למוצגים" שנתפסו ברשות המבקש, לשיקול דעתו של קצין המשטרה.

6. המבקש ערער על פסק דינו של בית משפט השלום לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, וערעורו נדחה, ביום 4.5.2015. בזו אחר זו, דחה בית המשפט המחוזי את טענותיו של המבקש, ובין היתר, נדחו השגותיו של המבקש על ממצאי המהימנות שנקבעו על-ידי בית משפט השלום, ועל הרשעתו, כמבצע בצוותא, בעבירת הזיוף. נקבע, בהקשר לנקודה אחרונה זו, כי "אין משמעות לכך [שהמבקש] לא ביצע בפועל את הזיוף. אספקת הפרטים לצורך הזיוף - די בה" (ההדגשה במקור - א.ש.). אשר להרשעת המבקש בעבירת הניסיון למרמה, מצא בית המשפט המחוזי כי אין מקום להתערב בהרשעה זו, בקובעו כי "הנסיבות אשר הביאו את [המבקש] אל משרד הרישוי כשבידו הרישיון הזמני המזויף מצביעות על מטרתו האמיתית - קבלת רישיון נהיגה תחת הרישיון הזמני המזויף". בהמשך, דחה בית המשפט המחוזי את טענתו של המבקש בנוגע למחדלים אשר נפלו בחקירתו, באשר "אף אחת מהפעולות האפשריות עליהן הצביע הסנגור אינה חיונית להוכחת העבירות, ואינה מכרסמת במשקל ה'יש'". לבסוף, ולאחר דחיית ערעורו של המבקש על הרשעתו, ציין בית המשפט המחוזי כי: "אין בפנינו ערעור על גזר הדין, [ו]לפיכך אין מקום להתייחס אליו".

הבקשה לרשות ערעור

7. ביום 14.6.2015, הגיש המבקש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי (להלן: הבקשה הראשונה). בהחלטתי, מיום 15.6.2015, הוריתי על מחיקת בקשתו זו של המבקש, עקב קיומו דיון המשך, שנקבע בעניינו של המבקש בפני בית המשפט המחוזי, ליום 22.6.2015, לאחר שהמבקש ייבחן על ידי הממונה על עבודות השירות. בשולי הדברים, ובשים לב לטענות שהעלה המבקש בבקשה הראשונה בנוגע לחומרת העונש אשר הושת עליו, ציינתי בהחלטתי זו, כי משנמנע המבקש לערער על חומרת עונשו בפני בית המשפט המחוזי, אין הוא רשאי להשיג על העונש במסגרת הבקשה לרשות ערעור.

8. ביום 6.7.2015, הגיש המבקש בקשת רשות ערעור חדשה, חלף הבקשה הראשונה שנמחקה, כאמור, אותה הפנה המבקש נגד הרשעתו בדיון, ולכך הוסיף השגות על חומרת העונש אשר הושת עליו. המבקש טען, תחילה, כי עניינו מעורר שאלה משפטית עקרונית, הנוגעת למחיקת הבקשה הראשונה. לגישתו של המבקש, אין מניעה להעלות טענות הנוגעות לחומרת העונש, במסגרת הבקשה לרשות ערעור, גם כאשר הערעור בפני בית המשפט המחוזי נסב על ההרשעה בלבד. זאת, להבדיל ממצב בו, במסגרת הבקשה לרשות ערעור, נטענות טענות בנוגע להרשעה, שעה שהערעור כוון נגד חומרת העונש בלבד. המבקש הוסיף וטען, כי לא היה מקום להרשיעו בעבירת הזיוף, כמבצע בצוותא, אך ורק בשל העובדה שהוא מסר את פרטיו האישיים לאדם אחר ושילם לו עבור הטיפול. בנוגע למחדלי חקירה שנפלו, לכאורה, בעניינו, טוען המבקש כי מוטלת על המשטרה חובה "**לפעול ולחקור כל כיוון חקירה מתבקש**, במיוחד אם מי שחשוד בביצוע העבירה (שבהמשך הפך כבר לנאשם) כלשהי מצביע על מבצע אחר (שגם אם אינו המבצע היחיד הרי שהינו, לכל הפחות, **המבצע העיקרי**" (ההדגשות במקור - א.ש.). בנוגע לעונש אשר הושת עליו בבית משפט השלום, טוען המבקש כי עונשו הוחמר לנוכח הרשעתו בכלל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, כאשר, בפועל, הרשעתו בעבירת השימוש במסמך מזויף הובילה, באופן "אוטומטי" להרשעתו בעבירת הניסיון למרמה, ובנוסף

לא היה מקום, כאמור, להרשיעו בעבירת הזיוף. המבקש הדגיש, בהקשר זה, כי "בוודאי שהרשעה ב-3 סעיפי אישום הינה חמורה יותר מהרשעה בסעיף אישום אחד".

דיון והכרעה

9. הלכה מושרשת היא, כי בקשות רשות ערעור בפני בית משפט זה יתקבלו במקרים מצומצמים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית או סוגייה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים לבקשה, או כאשר קיים חשש מפני עיוות דין או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 4424/15 צארניאק נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4584/15 משאהרה נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015)). הבקשה שלפניי אינה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות, ומטעם זה, כשלעצמו, יש לדחותה.

10. אתייחס בקצרה, למעלה מן הצורך, לעיקר טענותיו של המבקש. ראשית אציין, כי אין ממש בהבחנה אותה עושה המבקש בין מצב בו מבקש רשות ערעור טוען נגד חומרת העונש, כאשר את ערעורו הוא הפנה כלפי הרשעתו בלבד, לבין מצב הפוך, בו המבקש טוען נגד הרשעתו בדין, שעה שערעורו כוון כלפי חומרת העונש בלבד. בקשת רשות ערעור פלילית, ב"גלגול שלישי", מופנית נגד פסק דינו של בית המשפט המחוזי. על המבקש רשות לערער, להעלות בבקשתו טענות הנוגעות אך ורק לקביעותיו של בית המשפט המחוזי, ואין הוא רשאי, במסגרת הבקשה לרשות ערעור, להעלות השגות בנוגע לעניינים או נושאים שלא נטענו ושלא נדונו בבית המשפט המחוזי. על-כן, ומשלא ערער המבקש על חומרת עונשו בפני בית המשפט המחוזי, אין הוא רשאי, בשלב זה, להעלות טענות כלפי העונש.

11. אשר לטענתו של המבקש, לפיה לא היה מקום להרשיעו בעבירת הזיוף, באשר תרומתו במישור העובדתי של העבירה הסתכמה לכך שהוא "**מסר** את **פרטיו האישיים** לאותו אדם אחר, **ושילם לו בעבור הטיפול**" (ההדגשות במקור - א.ש.), סבורני כי אין בה ממש. בית משפט השלום קבע עובדתית, כי למבקש היתה תרומה ממשית לביצוע עבירת הזיוף, ועל בסיס תרומה זו הורשע המבקש בעבירה זו כמבצע בצוותא. בית משפט השלום קבע, כי:

"תרומתו של [המבקש] לביצוע העבירה ולהגשמתה ברורה ומובהקת, ובלעדיו לא היה ניתן כלל לזייף את הרישיון הזמני ולא היתה מתבצעת העבירה של זיוף רישיון הנהיגה הזמני הקונקרטי על שם [המבקש]. מן הראיות עולה בבירור, [שהמבקש] והאחר חברו לזייף רישיון עבור [המבקש], כשלפי ההסכמה ביניהם, [המבקש] ימסור את פרטי הזיהוי שלו לאחר, פרטים שכמובן לא היו ידועים לאחר שכלל לא הכירו, וישלם עבור זיוף הרישיון, והאחר יבצע את הזיוף מבחינה טכנית מקצועית, על העלויות הכרוכות בכך, וימסור [למבקש] את הרישיון המזויף כנגד תשלום. מבחינת המוטיבציה לביצוע המעשה, נעלה מכל ספק, שהיחיד שהיתה לו מוטיבציה לקבל את הרישיון המזויף הוא [המבקש] שהרישיון המזויף נופק על שמו".

לאור הדברים הללו, אין לקבל את טענתו של המבקש, כי הקביעה לפיה הוא מבגדר מבצע בצוותא נשענה אך ורק על מסירת הפרטים על-ידו, והתשלום שביצע עבור הכנת המסמך המזויף, ודין טענתו זו של המבקש להידחות.

12. עוד אציין, כי אין ממש גם בטענתו של המבקש בנוגע להשפעתם של מחדלים שנפלו, לכאורה, על-ידי גורמי החקירה, על יכולתו להתגונן מפני האשמות שהופנו כלפיו. כבר נפסק, לא אחת, כי אין במחדל חקירה זה או אחר, כדי להצדיק, מניה וביה, את זיכוי של הנאשם, ויש להראות כי הגנתו של אותו נאשם קופחה עקב אותם מחדלים (ראו, למשל, רע"פ 3610/15 סמיונוב נ' מדינת ישראל (8.6.2015)). מעבר לכך, וכפי שקבעו הערכאות הקודמות, שוכנעתי כי לא דבק פגם כלשהו באופן חקירתו של המבקש, ולפיכך אין מדובר במחדלי חקירה, כלל ועיקר.

13. הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

החלטתי מיום 6.7.2015, בנוגע לעיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי על דרך של עבודות שירות, אשר הוטל על המבקש, מתבטלת בזאת. המבקש יתייצב לתחילת עבודות השירות במפקדת מחוז מרכז, ביום 5.8.2015, שעה 08:00.

ניתנה היום, כ"ח בתמוז התשע"ה (15.7.2015).

שׁוֹפֵט